

LOUIS VAN STOLK, 1903-1986

DOOR W.J. DE LEUR

VOOR Louis van Stolk, geboren 13 mei 1903 te Rotterdam, stond al bij zijn geboorte vast welke taak hij in het leven te verrichten zou krijgen. Voor een nazaat van David van Stolk, de 'meester metselaar', die in 1727 een houthandel begon aan de Schie, was een functie binnen de Koninklijke Houthandel Abraham van Stolk en Zoonen vanzelfsprekend. Bij de velen die geschokt reageerden op het bericht van zijn overlijden op 17 maart 1986, riep de naam van Louis van Stolk echter veeleer associaties op met de medische wereld dan met de handel in hout.

Tot aan de Tweede Wereldoorlog wees weinig op de betrokkenheid van de jonge Louis bij de gezondheid van zijn medemens. Wel was hij zelf al op jeugdige leeftijd in aanraking gekomen met het leed en de beperkingen die het gevolg kunnen zijn van ziekte. Als jongen van elf kreeg hij TBC. Een kuur van ruim anderhalf jaar in Bosch en Duin bracht hem er weer bovenop. Het was een ervaring die een blijvende indruk op hem zou maken.

Na zijn middelbare schooltijd, enigszins vertraagd door zijn ziekte, werd Louis naar Zweden en Engeland gestuurd, om zich te bekwamen in de internationale houthandel. Hij leerde er Zweeds, voltooide een opleiding in de biochemie, maar ontdekte ook tegelijkertijd dat de houthandel niet het belangrijkste kon zijn in z'n leven.

Veel energie besteedde hij in zijn eerste actieve jaren aan sport en aan reizen. Later zei hij daarover dat hij het gevoel had zich te moeten revancheren op die uitzichtloze, passieve periode van kuren in z'n vroege jeugd. Hij nam vlieglessen, was een actief bobsleeër en voetbalde bij V.O.C.

Zijn hele leven heeft hij die belangstelling voor alle vormen van sport behouden. Louis van Stolk werd gefascineerd door zijn medemens en in de sport en in de gezondheidszorg leerde hij de grenzen kennen van wat die medemens vermag op te brengen.

In 1941 volgde hij zijn oom E. Chabot op als secretaris van de Vereniging Sophia Kinderziekenhuis en Zuigelingenkliniek. In die functie ontdekte hij voor de tweede keer in zijn leven hoe kinderen

door ziekte kunnen lijden. Dit keer echter verkeerde hij in de positie om daadwerkelijk te helpen.

Zijn grote inzet voor het Kinderziekenhuis bleef niet onopgemerkt en toen de oorlog afgelopen was, werd hij dan ook benaderd om een bijdrage te leveren aan de tuberculose-bestrijding. Al in 1944 had men berekend dat er na de oorlog minstens drieduizend tuberculosepatiënten te verzorgen zouden zijn, die slechts zouden kunnen worden verpleegd in een groot aantal paviljoens. Louis van Stolk werd benoemd tot gevolmachtigde van het Ministerie van Volksgezondheid en kreeg de opdracht driehonderd paviljoens voor tuberculoselidmers te ontwerpen en te plaatsen. Ondanks de grote schaarste aan materialen wist Louis van Stolk de paviljoens in hoog tempo te realiseren. Het was zijn eerste grote project in de gezondheidszorg; er zouden er nog vele volgen.

In 1949 werd hij voorzitter van de Vereniging Sophia Kinderziekenhuis. In 1953 werd hij gevraagd zitting te nemen in de Adviesraad voor de Stichting Klinisch Hoger Onderwijs. Kort daarop, in 1956, werd hij ook benoemd tot voorzitter van het bestuur van de Vroedvrouwenschool. Het grootste deel van zijn tijd besteedt hij in die jaren dan al aan de gezondheidszorg. Zijn praktische aanpak, zijn talloze contacten en zijn grote overredingskracht maakten hem tot de ideale figuur om op dat gebied tal van zaken tot stand te brengen. Een hoogtepunt daarbij vormde de bouw van De Ark, een 'thuis' voor poliopatiënten.

In 1956 werd Nederland getroffen door een polio-epidemie. Lou van Stolk zag al snel in dat veel van de jeugdige patiënten geen gemakkelijk leven wachtte en besloot geld in te zamelen voor de bouw van een tehuis waar deze patiënten zich zo optimaal mogelijk zouden kunnen ontwikkelen. Samen met een aantal andere vooraanstaande Rotterdammers startte hij de actie 'Bouwend Rotterdam'.

Vele tienduizenden guldens werden ingezameld. Niets stond toen de realisatie van de plannen meer in de weg.

De Ark werd gebouwd en Lou van Stolk zag met intens genoeg hoe tien kinderen een optimale begeleiding kregen. Bijna tot het eind van zijn leven kwamen hij en zijn echtgenote iedere zondag op bezoek in De Ark.

Zo zijn er nog vele zaken te noemen.

De 'Help Holland Council' bijvoorbeeld, waarbij Louis van Stolk direct na de oorlog zorgde voor de distributie van medische apparatuur. Of de invaliden-sociëteit, tot stand gekomen tijdens de

C-70 manifestatie. Ook het Beatrixbad voor spastische patiënten mag niet ongenoemd blijven. Bijzonder trots was hij op het Louis van Stolk-paviljoen, een in 1959 geopende uitbreiding van het Sophia Kinderziekenhuis.

Een ander instituut waarbij hij nauw betrokken was, maar dan op grond van een lange familietraditie, was de Atlas van Stolk. In de tijd dat hij functioneerde als voorzitter van het bestuur van de Stichting Atlas van Stolk, kwam een nieuwe invulling tot stand van de langdurige bruikleenovereenkomst met de Gemeente Rotterdam inzake de collectie prenten en tekeningen. Dit had vooral tot gevolg dat de verzameling, die in 1986 honderdvijftig jaar bestond, meer dan ooit een openbare functie kreeg, doordat er bijvoorbeeld ook tentoonstellingen konden worden gehouden.

Hoewel het Lou van Stolk niet altijd meeviel de vrij snelle ontwikkelingen te volgen welke zich bij de Atlas voordeden – tweemaal vond er tijdens zijn bestuur een verhuizing plaats – bleef hij tot het eind van zijn leven nauw betrokken bij het wel en wee van de Stichting.

Zijn grootste belangstelling bleef echter uitgaan naar de medische wereld. Ook in zijn meest geliefde hobby, het filmen, ging de medische wetenschap een steeds grotere rol spelen. Samen met zijn vriend C. Kerkhof, mededirecteur van de houthandel, maakte hij tientallen medische films. In de kelder van zijn huis aan de Groene Wetering had hij daartoe een grote hobbyruimte ingericht die tevens dienst kon doen als huisbioscoop. In de loop van de jaren werd die ruimte hem steeds dierbaarder. Omringd door honderden foto's, vaantjes en andere herinneringen aan z'n activiteiten, ontving hij er graag gasten. Met trots vertoonde hij er zijn medische films, waarmee hij en Kerkhof op internationale medische filmfestivals menige prijs hadden gewonnen.

Maar niet alleen voor zijn films werd Louis van Stolk beloond. De British Association of Pediatric Services verleende hem een eredoctoraat. Rotterdam onderscheidde hem met de Laurenspenning en het Prinses Beatrixfonds reikte hem de, slechts vijfmaal eerder toegekende, erepenning uit.

Dat hij daarnaast benoemd werd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau en tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw, zal na het voorgaande geen verwondering wekken.

De laatste jaren van zijn leven waren niet gemakkelijk. Juist hij, die zo'n groot vertrouwen had in de mogelijkheden van de medische wetenschap, werd bij een dubbele oogoperatie vrijwel volledig

blind. Toch bleef zijn autoriteit onaangetast. Ondanks zijn handicap was hij, puttend uit een fabelachtig geheugen, voor zeer velen een dankbare en zeer interessante gesprekspartner. Zelfs toen hij, enkele jaren voor zijn overlijden, te kampen kreeg met een ongeneeslijke ziekte bleef zijn wilskracht volstrekt ongebroken.

Elke dag, na zijn conditietraining, ontving hij, onberispelijk gekleed, één of meerdere gasten. Men kwam om hem te informeren of om geïnformeerd te worden. Zo kon Louis van Stolk, tot het laatst toe, zijn invloed doen gelden in een wereld waar hij niet meer buiten kon.

In die laatste moeilijke jaren was zijn vrouw Adje een geweldige steun voor hem. Zichzelf bijna wegcijferend, maakte zij het mogelijk dat Louis van Stolk tot enkele dagen voor zijn overlijden zijn gasten kon blijven ontvangen. Zij zorgde en verzorgde en was daarbij een perfecte gastvrouw. Dat Louis van Stolk tot op het laatst toe het leven kon leiden waar hij prijs op stelde, heeft hij, naast zijn ijzeren wilskracht, voor een groot deel aan zijn echtgenote te danken.

Met het overlijden van Louis van Stolk is Rotterdam een bijzonder man armer geworden. Een man met een enorme daadkracht en een grote zelfdiscipline. Een man ook met een ontwapenend gevoel voor humor. Maar bovenal een man die oog had voor de zorgen en problemen van zijn medemens.